

Tuinontwerper Joep Luitjes over het ontwerpen van een modern-naturalistische tuin achter de duinen van Noordwijk - terraforma.nl.

‘Alle ruimte om mijn plantenliefde uit te leven’

Tuinontwerper **Joep Luitjes** stond voor een uitdaging toen hij op een kale kavel van 65 x 24 meter stond. Hier wilde hij drie hoofdcomponenten op vernuftige wijze aan elkaar smeden. Een modern huis, een naturalistische tuin en de omringende natuur.

tekst EDWIN ODEN | beeld SIETSKA DE VRIES

Deze tuin heeft alles waar ik blij van word", zegt Joep Luitjes op de vraag wat hem zo trots maakt op dit tuinontwerp. "Er staat een grote variatie aan planten, waardoor het iets vrolijks en levenslustigs krijgt. De tamelijk grote oppervlakte van 800 vierkante meter biedt uiteenlopende groeiomstandigheden van zon tot schaduw, wat mij de ruimte gaf mijn plantenliefde lekker uit te leven met een lange plantenlijst." Maar wat hij hier met name goed gelukt vindt, is het samenspel tussen formaliteit en weelderige natuurlijkheid. "Dat is ook wel typerend voor de tuinen die ik ontwerp: ik zoek vaak het contrast op tussen krachtige vormen en losse, naturalistische beplanting. Als je dat goed met elkaar in evenwicht weet te brengen, kan het een tuin naar een hoger niveau tillen."

Vernuftig smeden

Het spannendste aan deze ontwerp opdracht vond hij dat hij een tuin moest bedenken voor een plek waar aanvankelijk slechts een vrijwel kale, langwerpige kavel van 65 bij 24 meter lag: probeer je dan maar eens een voorstelling te maken van hoe hier een kloppende, bijzondere tuin zou kunnen komen. De eigenaren gingen er een groot, strak, modern huis bouwen, en hadden Joep en hovenier Edwin Dobbe gevraagd een bijpassende, natuurlijke tuin tevoorschijn te toveren. Joep: "Toen ik voor het eerst op die lege kavel stond, dacht ik: ik kan twee dingen doen. Of ik ga de strakke architectuur van het huis doortrekken in de hele tuin, óf ik laat de tuin juist volledig in de natuurlijke omgeving opgaan. Maar later realiseerde ik me dat het mooier was als ik een eenheid zou maken van woning, tuin én omringende natuur. Die drie moesten aan elkaar worden gesmeed."

Tegenovergestelde stijlen

Joep kwam met een gedurfde oplossing: aan de voorzijde van de woning plaatste hij grote geschoren blokhagen van olijfwilg die corresponderen met de blokvorm van het huis. "Daarmee wilde ik een rustige, bijna abstracte, minimalistische entree creëren. Dat bleek heel goed te werken bij de grote omvang van het huis. En doordat olijfwilg wintergroen is, zijn de hagen jaarrond representatief." Richting de achterkant van het perceel maakte Joep de beplanting steeds losser en natuurlijker, zodat deze naadloos overgaat in de omliggende natuur. In principe zijn het

1 Prettig contrast: strakke woning, weelderige beplanting.
2 De tuin gaat als vanzelf over in de omliggende natuur.

3 De geschoren blokhagen in de voortuin corresponderen met de blokvorm van het huis.

4 Romantisch kronkelende schelpenpaadjes bieden steeds wisselende perspectieven.

5 Naturalistische beplanting: de overtreffende trap van de natuur.

formele en het natuurlijke tegenovergestelde stijlen die snel kunnen gaan vloeien, en massieve blokhagen naast een strak belijnd huis kunnen nogal zwaar overkomen, maar Joep ondervindt deze gevaren met trefende details. Zoals de keuze voor olijfwilg: weliswaar strak geschoren blokken, maar ze bieden ook schuil- en nestplekken aan vogels, en bloemen aan de bijen. Of neem de meerstammige *Gleditsia triacanthos* 'Skyline' die hij in een van de blokhagen plantte: een sierlijk boompje dat op elegante wijze de ernst doorbreekt.

Overtreffende trap

De eigenaren wilden de beplanting in de achtertuin graag in Oudolfstijl hebben. Joep: "Piet Oudolf is een van mijn grote voorbeelden. De emotie die hij met zijn plantcombinaties teweegbrengt, de variatie en de natuurlijke sfeer ervan, spreken mij erg aan. Zijn beplantingen worden 'naturalistisch' in plaats van 'natuurlijk' genoemd, omdat ze de overtreffende trap van de natuur zijn: ze hebben iets meer kleur en kennen een langere periode van bloei. In de natuur is er vaak een vrij kortstondige bloei, waarna het inzakt. Terwijl naturalistische beplanting lang de aandacht blijft trekken: het kenmerkt zich door een opeenvolging van bloeiende vaste planten, met in het najaar het toegevoegde schouwspel van de siergrassen en de herfstkleuren van bomen en heesters."

Prikkelende perspectieven

Maar het is niet alleen de beplanting die het 'm hier doet, ook de zichtlijnen in de tuin zijn een prikkelend mengsel van krachtige verbindingen met het landschap in de verte, én romantische slingerpaadjes tussen de uitbundige planten. Joep: "Ik heb meerdere zichtlijnen vanuit het huis naar de weilanden en duinen opgehouden. Daardoor voelt de tuin groter, en de openheid naar het landschap maakt het grote huis op de relatief kleine kavel ook wat minder kolossaal. In de twee zijtuinen heb ik bomen geplant, ook al is het daar vrij smal. Ze verbeteren de proporties." Wandelend over de kronkelende schelpenpaadjes in de achtertuin ervaar je steeds wisselende perspectieven. Joep maakte er ook een terrasje waar je net ietsje hoger zit en over de planten kunt kijken, in plaats van ertegenaan. Het zijn misschien subtiliteiten, maar zo zijn er hier veel meer. Tel ze bij elkaar op en je hebt een tuin die je blijft boeien. ►

TUINEIGENAREN

Maurits: 'We hebben veertig jaar met plezier in de stad gewoond, maar dat was ons te druk en lawaaiig geworden. Graag wilden we richting de duinen, dicht bij de natuur wonen, in een modern huis met een zo natuurlijk mogelijke, biodiverse tuin waar insecten, vogels en andere dieren een goed leven hebben - inclusief onze honden en poes. We zijn blij dat we de stap hebben gezet en willen nooit meer weg. Vooral de rust van de natuur is een openbaring voor ons gebleken. Ik weet nog dat we voor het eerst onze kavel bezochten, en hoe totaal overrompeld we waren door de stilte. We zeiden meteen: dit is zo'n fijne plek, zo bij de weilanden en duinen, hiér gaan we ons huis bouwen. We kozen Joep als tuinontwerper omdat hij ervaring heeft met tuinen in de kuststrook, maar ook omdat zijn tuinen goed in balans zijn. Onze tuin is jaarrond interessant en bloeit overvloedig. Het prettige aan de tuin is ook dat hij niet stijf is. We hebben een grote diversiteit aan natuurlijk ogende planten die hun gang mogen gaan, want ze houden elkaar toch wel in evenwicht. Die losheid naast de strakke lijnen van ons huis geeft een weldadig contrast.'

BEPLANTING

De tuin heeft een overwegend naturalistische beplanting: veel vaste planten, geïnspireerd op de stijl van Piet Oudolf. Daartussen staan flink wat heesters, zoals de inheemse *Ligustrum vulgare*, *Crataegus monogyna* en *Cornus mas*, maar ook insectenlokkende exoten als *Heptacodium miconioides* en *Stachyurus praecox*. Om beslotenheid te creëren en de bosachtige sfeer van de bestaande bomen te versterken, zijn ruim dertig bomen geplant: soorten die aansluiten bij het omringende landschap, zoals grove den, knotwilg en lijsterbes. De bomen leveren welkome schaduwplekken waar je op warme dagen kunt neerstrijken. Eronder staan schaduwplanten als *Helleborus*, *Epimedium* en *Euphorbia*.

MATERIALEN

- Op paden, oprit en terras liggen lichtgrijze, oud-Hollandse Schellevis betontegels, in een extra grote maat (60 x 120 cm). Grote tegels betekent minder voegen, dus onderhoudsvriendelijk. Om het onderhoud nog verder te beperken, zijn de tegels afgevoegd met voegmortel.

‘Het is moeilijk kiezen als je veel planten mooi vindt’

- Op de tuinpaden ligt een bij het duingebied passende, redelijk onderhoudsarme halfverharding van schelpen.

ONTWERPTIPS VAN JOEP

- ‘Laat de tuin een relatie aangaan met het omliggende landschap; dan ontstaat eenheid tussen tuin en omgeving, waardoor de tuin groter en natuurlijker aanvoelt. Kies daarom planten die een link leggen met planten in de omgeving. Het hoeven niet per se dezelfde planten te zijn - als ze er maar aan doen denken of erbij passen. Een voorbeeld hiervan in deze tuin zijn de siergrassen: die echoën het helmgras in de nabijgelegen duinen.’
- ‘Als je overweegt een bepaalde plant in de tuin te zetten, vraag je dan eerst af waar hij oorspronkelijk vandaan komt: wat zijn z'n natuurlijke groeiomstandigheden? Als jouw tuin daar een beetje mee matcht, heb je de meeste kans van slagen.’
- ‘Zet de beplanting zo dicht mogelijk bij het huis, dan kun je binnen ook van de tuin genieten. De tuin beleef je namelijk voor het grootste deel van het jaar vanuit huis. Een groot terras voor het huis is misschien praktisch, maar binnenshuis staat de tuin dan wel verder van je af. Ga bij het planten dicht bij het huis ook strategisch te werk: zet planten die lang bloeien het dichtstbij, zoals *Geranium 'Gerwat' ROZANNE*. Dan heb je er extra plezier van.’
- ‘Herhaal dezelfde planten een paar keer in de tuin, dat creëert rust en verbinding. Ik weet: het is moeilijk kiezen als je zoals ik veel planten mooi vindt, maar de tuin verliest aan kracht en structuur wanneer je hem volstopt met honderden soorten. Mijn stelregel is overigens wel: herhaling is fijn, maar waak voor te grote voorspelbaarheid, want dat maakt het saai. Zet daarom bepaalde planten slechts één of hooguit twee keer in de tuin, voor het verrassingseffect, zoals ik hier met kruisdistel heb gedaan. Ook zichzelf uitzaaiende planten als ijzerkruid, vingerhoedskruid en venkel houden het spontaan, en daardoor natuurlijk.’ ♦